

ACC. N:R M. 15806: 1-10.

Landskap: *Småland*

Upptecknare: *Karl Andersson, Kalvårik*

Härad: *Kinnared*

Berättare: *upptecknaren m. fl. se upp-*

Socken: *Kalvårik*

Berättarens yrke: *tekn. bladens baksida!*

Uppteckningsår: *1963*

Född år *i*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Minnestavlar. s. 1-4.

LuF 90

Kistebrev. s. 2.

*Byråttopseder (svar på fr. lista om sängledning.)
s. 5-7.*

LuF 91

*Andrade varor vid landsbygds-
hemmens matbuds-försörjning. s. 8-10.*

LuF 92

12/2-63

Frägelista 90

ACC. N:R M. 15806:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det fanns minnestavlor i gamla hem
i min barndom för en 50-60 år sedan.
Jag minns ett ställe som hette Kinad där
bodde en gammal soldat som hette Johannes
Tor, dog 1918 över 80 år gammal, där var på
väggen men det var de vanligaste var
bibliska motiv, där var de som var
avsedda för barndom, då var det
ofta bilden då Jesus välsignade
barnen, för bröllop var det om
brölloppet i Kana, där fanns om döden
Korsfästelse och Jesus himmelfärd
och då Jesus bespirade 5000 personer
hur Gud kunde välsigna maten,
och då han utdelade matvarden, Det
var också på ett annat hem som
hette Rosedal, bevakades av en röv-
skedmakare som hette Petter och efter

LUF 90

2)

ACC. N:R M. 15806:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

konon hans dotter Anna Stina Pettersdotter.

Dödt 1918

Så fanns det också i glada bilder om livet i naturen, med blommor och blad, och om våren, då var det alltid en vacker flicka i bilden, och även i konfirmations-
ibest

Det fanns flera även så kallade kärtebrev varje flicka fick stas kitta som ett stort kuffert, där samlade hon allt som hon vävde och sydde för en gång till blivande hem, den kallades också för brudkista. Det sades om en brudfärr, ett arditär. Hon hade en bra kista. Då locket öppnades så var det en tavla klädd på invidan av locket en tavla med två som rökte varandra handen bryckt gisländer och en ärepost

Och i övrigt bibliska verser och namn-
 mer på en minnerprohm, och där stod
 på en del (Samma icke bara skett på
 gorden där mol och rost förtör och fyra
 kunnat förtöra)

Där var ett litet kyrkeri i Växjö på
 1850 talet eller kanske innan som kyrkete
 sådana tavlor, de kallades för koppar-
 stycke av de gamla, det var två som
 ägde kyrkeriet, men sålde det vid
 1850 talet till en änkas, men hon blev
 olycklig på affären, sig skall en gång
 röka rätt på både namn och årtal senare
 Det var gårdfärd handlande som brukade
 gå omkring och sälja dem, Här på orten
 var en som drog omkring med litet
 snöplock i ett koffert på en kärva, han
 sålde all snöplock som sålas och

4)

ACC. N:R M. 15806:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

annat mält, bändgester till de fyra
bändgarna, och sådana små kopparskålar
och kistebrev och julbrev, samt ett
Johannes Sekander död omkring 1916, gumm-
mal en 80 år

Tavlorna var alltid placerade över sängar
de var säkert av någon slags vattenfång
för de bleknade fäst.

Där fanns även fyra utrydda och insövida
bänder, med Jesus på korset, och dylikt
Det enda ställe jag nu vet som finns
någon är i Blunderyds hembyggs gård
Den nämnde Sekander hade som var
halvfärdig som köparen själv fick fylla i
Det gamla namnet på brukkista var på
bygdemål (läkarkista)

Om gamla bröllopseder har jag hört
både om litet som min farmor berättade
hon var född 1832 död 1915

Det användes förr ett som kallades för
brudpell fyra häror som bar en stor
duk på fyra stänger över brudparet då
de gick in i kyrkan för att ej något
koll-down skulle drabba brudparet och
den vita duken som var symbol på
renhet och gudsbuktan

Då de kom från kyrkan bjöds alla på
vin, och vigselfärdaren skäldeförst
med brudparen och höll ett tal om
bibeln, jag var på mitt första bröllop
och prästen talade över orden (kvinnens icke
på vägen) sedan skulle brudens föräldrar
och brudgummens sedan övriga släkten
så gästarna, det var mycket roligt

Under vigseln vor förr allas blickar riktade
på brudens fötter, hade hon dem under
vigseln bitet framför brudgummens
id blev hon den bestämmande i hemmet
Bruden skulle smaka av alla rätterna för
att bli en god husmor och matlagerska
Efter middagen sjöngs psalmen (Välsigna
dessa hjärtan) och prästen gav dem sin
välsignelsen, på kvällen kom all ungdom
från trakten att ropa ut brudparet och
surra för dem, så är i dag här i Småland
Då brudparet skulle gå i säng brukade
tärnor och flickvännor följa bruden
Det hände att någon av tärnorna
sedan gånge nyckeln för brudgum-
men brukarsuaren en stund då hon
skulle lägga sig.
Det hände att det var böddt i räck

Da brudparet skulle lägga sig, och ved
och lyktigt i sängen
Pa kvällen sköts äreckett kring bröllops-
gården

Da brölloppet var i hemmet ländes
börpallas i kyrkan för att det skulle
bli lyckligt

Brödbakningen på landsbygden har avtagit i de stora murade ugnarna, men på landsbygden bakas hos bönder mer än hälften av brödet i de murade ugnarna, och en stor del i de gamla spisarerna. Till julen bakas det i alla bondehem i de stora ugnarna för att få ett både och raffigare bröd. I alla hus som byggdes före 1918 murades alltid bakning, men i de nya arbetarbostäderna är bakningarna borttagna och även i bondehemmen som byggs nu och då byggs ett särskilt bakrum i källaren med värme och murad ugn. Men brödbakningen bland de unga bondfamiljerna är i avtagand mest i de stora skermsugnarna, för de yngre har många ej den rätta konsten att

få den rätta smaken, före bakades
allt bröd i hemmen för att det skulle
bli både billigare och godare, men då
det blev bättre med arbetsförtjänster
bakas det mindre hemma. Nu har de
nya och även gamla hem ell spisar
billt bak. Det fins även många
gamla hem som renovats där bak-
ugnarna har fått lämna plats för
granna till centralvärme.

Det var alltid vanligt före att då brödet
var bakat i ugnarna var det lagom
värme att baka skorpar och baka
rockerkaka.

Då det började med gubna spisar börjades
att bakas i dem, men räknades för en
lite enklare bröd med såme smak.
Tör fombis är sedan fans ej någon affär

på landet som hade bröd att sälja
utan bageriernas

Under krigstider mest under det första kriget
beträddes det hemina över allt för det beträddes
med blandat ransonen med rållit kvare-
mjöl och majs då nöden var på många
ställen stor.

Är händer det att de gamla mognarna murer
om för att användas vid behov eller till
stora högtider.

De nya som mureras är alltid mindre
för det är mindre folk på gårdarna, där som
var liksom personor, var de gamla mognarna
murerade för 16 brödkakor, nu för 9 eller 6
brödkakor.

På några ställen är murgnarna riva
men de flästa är kvar i bondhemmen